

ÅRSREDOVISNING 2017

Svenska kyrkan
HÄRNÖSANDS STIFT

*Altarskärmkors, Junsele kyrka
Foto: Härnösands stift/Kulturavet*

HÄRNÖSANDS STIFT

Org nr 252010-0104

Stiftsstyrelsen avger följande årsredovisning.
Om inte annat särskilt anges, redovisas alla
belopp i tusentals kronor, tkr. Uppgifter inom
parentes avser föregående år.

Omslagsfoto: Härnösands stift/Kulturavet

Urna med elldetalj på stolpe i bänkfront, Hemsö kyrka

Innehåll

Förvaltningsberättelse	3
Resultaträkning.....	8
Balansräkning	9
Kassaflödesanalys.....	10
Noter	11

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Uppgift och verksamhet

Härnösands stifts (252010-0104) grundläggande uppgift är att främja och ha tillsyn över församlinglivet, främst församlingarnas gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission samt förvaltning. Stiftets biskop och domkapitel har särskilda uppgifter enligt kyrkoordningen, bland annat tillsyn över de som är vigda till uppdrag i kyrkan. Stiftet ska också verka för en lämplig församlings- och pastoratsindelning, tillhandahålla de resurser som behövs för att biskop och domkapitel ska kunna utföra sina uppdrag samt förvalta prästlönetillgångarna.

Stiftet har sitt säte i Härnösands kommun.

Den kyrkliga indelningen

Svenska kyrkan är en evangelisk-luthersk folkkyrka. I denna kyrka är alla välkomna att vara med. Svenska kyrkan har rum för alla såväl för den sökande och tvivlande som för den trosvisse. Det är en styrka att den personliga tron inte prövas av någon annan människa. Svenska kyrkan som organisation har förändrats genom århundradena men uppgiften har alltid varit densamma - att vara en plats för mötet mellan Gud och människa.

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och stiftet har relationer till kyrkor i andra länder och världsdelar. Svenska kyrkans verksamhet finansieras till övervägande del genom den kyrkoavgift som alla medlemmar som har beskattningsbara inkomster betalar.

Svenska kyrkan har 13 stift. Den 31 december 2017 hade Svenska kyrkan 6,0 miljoner medlemmar, 59,4 procent av befolkningen. Härnösands stift hade vid samma tidpunkt 260 797 medlemmar, 69,5 procent av befolkningen.

Svenska kyrkans grundläggande arbete utförs i församlingarna. Härnösands stift bestod 2017 av 98 församlingar (98) fördelat på 46 ekonomiska enheter (49) och 8 kontrakt (8) i Västernorrlands och Jämtlands län.

Organisation

Stiftsfullmäktige är stiftets högsta beslutande organ, består av 59 ledamöter, och sammanträder minst 2 gånger per år. Stiftsstyrelsen är stiftets verkställande organ (styrelse) som ansvarar för den löpande verksamheten och förvaltningen. Stiftsstyrelsen har utsett ett arbetsutskott som förbereder stiftsstyrelsens sammanträde och ärenden till stiftsstyrelsen. Stiftsstyrelsen sammanträdde 7 gånger 2017. Stiftsfullmäktige har tillsatt en Egendomsnämnd med uppgift att besluta om prästlönetillgångarna. Kyrkans episkopala struktur kommer till uttryck i att det finns en biskop i ledning för stiftet.

I varje stift ska det finnas ett domkapitel. Domkapitlet ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen. Till domkapitlet utser stiftsfullmäktige en ledamot som är eller har varit domare samt tre övriga ledamöter. I varje kontrakt finns en kontraktsprost som utses av biskopen.

Utöver gällande lagstiftning och förordningar tillämpar stiftet inomkyrkliga regelverk såsom kyrkoordningen (KO), Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB), KRED och medelsförvaltningspolicy. Inom personalområdet tillämpar stiftet Svenska kyrkans kollektivavtal. Stiftet har även upprättat olika typer av policys för t.ex. jämställdhet, inköp, representation och resor.

Främjande av ändamålet	2017	2016	2015	2014	2013
Antal biskopsvisitationer	1	4	2	3	4
Antal kontraktsprostvisitationer	2	4	3	2	4
Antal pastorsadjunkter	5	5	3	5	2
Antal anordnade kurser	93	87	69	86	100
Antal deltagare i kurser	2 643	2 182	3 102	3 251	3 973
Antal enheter anslutna till Gemensam IT-plattform, GIP	26	20	20	15	9
Antal enheter anslutna till Gemensam Telefoni-plattform, GTP	27	29	28	27	17
Antal enheter anslutna till Gemensamma Administrativa System, GAS	1	1	1	1	-
Antal enheter anslutna till Förvaltarverktyget DEDU	9	5	-	-	-
Antal enheter inventerade i DEDU	46	36	10	-	-

Resultat och ställning

Redovisat resultat är 3,1 mkr bättre än prognos och 11,4 mkr bättre än det budgeterade resultatet. Prognosen ligger till grund för den reviderade budget som stiftsfullmäktige fattade beslut om vid sammanträdet i november. Bidrag på 0,6 mkr från stiftelsen Domkapitlets fonder har förbättrat utfallet.

Följande verksamheter har avvikelser mot prognosen, väsentliga belopp anges nedan:

- Främjande av församlingslivet 0,4 mkr, varav flerspråkigt arbete 0,3 mkr.
- Organisatoriska förutsättningar 1,1 mkr, varav byggnader 1,7 mkr, rekrytering 0,4 mkr, församlingsinstruktionsarbete 0,2 mkr, indelningsarbete - 1,1 mkr och kyrkovalet - 0,2 mkr.

- Styrning och ledning 0,4 mkr, varav stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen 0,5 mkr.
- Biskopsgården - 0,3 mkr.
- Stödfunktionen 0,3 mkr.
- Finansiella intäkter och kostnader 1,1 mkr.

Målsatt kapital

Stiftets mål för det egna kapitalets storlek uppgår till 60 mkr. Eget kapital överstiger fastställt målkapital med drygt 62 mkr.

*Vy mot koret, Duveds kyrka
Foto: Härnösands stift/Kulturarvet*

Flerårsöversikt

	2017	2016	2015	2014	2013
Allmänna förutsättningar					
Tillhöriga per den 31 december (antal)	260 797	267 228	272 745	276 990	281 026
Tillhöriga per den 31 december (andel av invånarna), (%)	69,5	71,5	73,5	74,9	76,3
Kyrkoavgift, (%)	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Medelantal anställda, inklusive Egendomsförvaltningen och pastorsadjunkter	52	49	47	48	44
därav kanslipersonal exkl Egendomsförvaltningen och pastorsadjunkter	40	36	36	34	35
Resultat (tkr)					
Verksamhetens intäkter	112 430	108 161	104 382	102 773	99 694
Verksamhetens kostnader	-114 633	-108 044	-103 605	-113 022	-107 401
Resultat från finansiella investeringar	1 644	1 846	224	4 227	5 408
Årets resultat	-559	1 963	1 001	-6 022	-2 299
Kyrkoavgift (tkr)	55 134	53 171	53 624	52 058	49 667
- varav slutavräkning (tkr)	1 584	936	1 658	759	-641
Personalkostnader/verksamhet intäkter, (%)	35,4	33,4	33,7	35,5	33,5
Av- och nedskrivning/verksamhet intäkter, (%)	1,3	1,1	0,6	0,2	0,2
Ekonomisk ställning					
Fastställt mål för egna kapitalets storlek (tkr)	60 000	60 000	60 000	50 000	50 000
Eget kapital (tkr)	122 383	122 942	120 979	119 978	125 999
Soliditet, (%)	85,5	85,5	84,0	84,4	84,0
Värdesäkring av eget kapital, (%)	neg	1,6	0,8	neg	neg
Likviditet (%)	472,1	463,5	233,8	279,4	359,4

Definitioner

- * Kyrkoavgift (%) - Anges i procent av den kommunalt beskattningsbara inkomsten.
- * Personalkostnader/verksamhetsintäkter (%) - Uppgiften beräknas som resultaträkningens personalkostnader dividerat med resultaträkningens summa verksamhetens intäkter.
- * Av- och nedskrivningar/verksamhetens intäkter (%) - Uppgiften beräknas som resultaträkningens av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar dividerat med resultaträkningens summa verksamhetsintäkter.
- * Soliditet (%) - Uppgiften beräknas som utgående eget kapital dividerat med balansomslutningen (totala tillgångar i balansräkningen).
- * Värdesäkring av eget kapital (%) - Uppgiften beräknas som årets resultat dividerat med ingående eget kapital.
- * Likviditet (%) - Uppgiften beräknas som utgående omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Främjande av församlinglivet

500 år av reformation har under året uppmärksammats på olika sätt, bland annat genom kontraktsfestmässor. Ett år som också präglats av fortsatt fokus på frågor om flykting och integration med en förlängning av projektjänsten till april 2018. Förutom budgeterade medel, 3,3 mkr, så tillkom efter kyrkostyrelsens beslut ett bidrag, 2,6 mkr, för att öka främjandet. Totalt uppgick stiftets nettokostnad till ca 4,4 mkr vilket är 1,1 mkr över budget.

Selångers församling erhöll 500 tkr i bidrag till det pilgrimscenter som är under uppbyggnad. Hittills under projekttiden och då 2018 års anslag medräknas har stiftet bidragit med 2,25 mkr.

Organisatoriska förutsättningar

Härjedalens pastorat bildades den 1 januari 2017 av församlingarna i Svegsbygden, Hedebygden, Tännäs-Ljusnedal och Ytterhogdal, Överhogdal och Ångersjö.

Från den 1 januari 2018 bildades ytterligare fyra pastorat.

Härnösands pastorat bildades av Härnösands domkyrkoförsamling och Härnösands landsförsamlingars pastorat. Kramfors pastorat bildades av församlingarna i Gudmundrå, Nora-Skog och Nordingrå samt pastoraten i Ullånger Vibyggerå och Ådalsbygden. Åre pastorat bildades av församlingarna i Åre och Västra Storsjöbygden samt Undersåker och Kall pastorat. Krokoms pastorat bildades av pastoraten i Offerdal-Alsen och Rödön samt Föllingebygdens församling. Härnösands stift består därefter av 36 ekonomiska enheter.

Samverkan med Luleå och Uppsala stift i strukturfrågor har fortsatt och utvecklats vidare och under året har även Stockholms stift anslutit sig.

Från den 1 januari 2018 har antalet kontrakt reducerats från åtta till fem. I Ångermanland och Jämtland-Härjedalen finns två kontrakt vardera medan Medelpad består av ett kontrakt.

Kyrkovalet

I september hölls val till stiftsfullmäktige och det finns nu tio nomineringsgrupper representerade i stiftsfullmäktige vilket är tre fler än förra mandatperioden. Det nya stiftsfullmäktige utsåg i december ny stiftsstyrelse, sex ledamöter omvaldes och fyra ledamöter nyvaldes.

Administrativ samverkan

De sammanlagda kostnaderna åren 2011-2017 för administrativ samverkan uppgår till ca 17 mkr och har finansierats med riktat församlingsbidrag (RFB) från Svenska kyrkan på nationell nivå. I början av året erhöll stiftet de ca 3,7 mkr som var outnyttjade 2016-12-31. Under 2017 har stiftet haft kostnader om ca 2,5 mkr vilket innebär att stiftet har kvar att använda 1,2 mkr fram till den 31 december 2019.

Servicebyråverksamhet

Genom en överenskommelse 2014 mellan stiftet och Brunflo pastorat har Brunflo uppdraget som stiftets servicebyrå och under hösten påbörjades arbetet med att anpassa ekonomisystem och lönehäntering så att den första kunden, Tuna-Attmars församling, från årsskiftet 2018 kunde förlägga sina redovisnings- och lönetransaktioner hos servicebyrån.

Biskopsgården

Projektering för parkeringsplatser och sopstation har gjorts av externa konsulter, utgift ca 260 tkr varav ca 200 tkr har kostnadsförts. Utbyte av värmeväxlare och vitvaror i biskopsbostaden har utförts, utgiften ca 250 tkr har kostnadsförts. I investeringsbudget 2018 har det upptagits 1,0 mkr för uppförande av parkeringsplatser och omdränering av byggnaden. Beräknat bokfört värde vid utgången av 2018 beräknas till ca 7,3 mkr vilken är högre än bedömt marknadsvärde. Någon nedskrivning är inte nödvändig eftersom nyttan med Biskopsgården bedöms överstiga marknadsvärdet.

Arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöarbetet har fortsatt utifrån de planerade, och påbörjade, insatserna under föregående år i samarbete med Företagshälsovården ”grönzons klimat och förtroendefullt samarbete”. Under året har flera friskvårdsinsatser genomförts där införande av kontorsmassage, pinngympa och sång som friskvård kan omnämnas. Under hösten genomfördes etapp 2 av pilgrimsvandring efter S:t Olofsleden.

I november genomfördes en medarbetardag kring förändringsprocesser för att skapa goda förutsättningar och hög delaktighet inför ikraftträdandet av den nya arbetsorganisationen.

Arbetsorganisationen

Arbetet med organisationsöversynen färdigställdes och avrapporterades för stiftsstyrelsen i mars med efterföljande besluts- och implementeringsarbete som fortgått under hela året för att kunna träda i kraft i januari 2018. Uppdraget var att arbeta fram ett förslag till en organisationsmodell för kansliet

som är tydlig och ändamålsenlig samt har förutsättningar att effektivt uppfylla verksamhetsmål och erbjuder en god arbetsmiljö för personalen. Målet är att arbetet ska organiseras för att bli till så stor nytta som möjligt för stiftsnivån och stiftets pastorat och församlingar med en flexibilitets att klara nya förutsättningar och uppdrag. Besluten innebar att arbetet organiseras i fyra enheter och en ny chefsnivå inrättades med efterföljande rekrytering.

Under året har även en stor kompetensutvecklingsinsats genomförts för hela personalen. Syftet var att personalen skulle fördjupa sig teologiskt; om vad Luther betyder för oss i dag för vår tro och gudstjänstliv men även koppla ihop hans mörkare sidor och hur de användes i nazisternas propaganda till dagens främlingsfientlighet och antisemitism. Under utbildningen genomfördes även en resa i Luthers fotspår till Tyskland. Kunskaperna tar vi med oss i utvecklingen av stiftets främjandeuppdrag.

Ett omfattande arbete har lagts ned på rekrytering, som även fortsatt efter årsskiftet. Under året har fem anställda tillträtt på inrättade och budgeterade tjänster samtidigt som två medarbetare slutat sina anställningar.

Stiftsbidrag

Grunderna för tilldelning av stiftsbidrag ändras från och med 2018. Större delen av stiftsbidraget utgörs av ytbidrag. Detta bidrag kommer i fortsättningen att betalas till respektive enhet och inte via stiftet. Stiftet har under åren lämnat betydligt mer i bidrag än vad som erhållits. Det innebär att våra nettokostnader minskar samtidigt som vissa enheter i stiftet får minskat bidrag. Det nya inomkyrkliga utjämningsystemet skall vara helt genomförd år 2021 och förändringen får genomslag med 25 procent år 2018, 50 procent år 2019, 75 procent år 2020.

Gemensamt ansvar och kyrkounderhållsbidrag

Svenska kyrkan på nationell nivå har från och med 2018 påbörjat en ny strategi vad avser fastighetsfrågor och finansiering av dessa.

För stiftet innebär det att vi inte längre får det kyrkobyggnadsbidrag som vi kunde nyttja på valfritt sätt, där stiftet de flesta åren har betalat ut mer än vad som erhållits. I stället får stiftet ett kyrkounderhållsbidrag, 6 900 tkr, där stiftet får utnyttja upp till 20 procent för att täcka egna kostnader. Resterade del skall betalas till de ekonomiska enheter som har kostnader för underhåll av kyrkorna. Stiftet får dessutom medel, 1 260 tkr, för extrainsatser avseende det fastighetsregister som skall upprättas.

Finansiella instrument

Stiftet gör regelbundet en översyn av sina riktlinjer för finansiella instrument. Stiftets riktlinjer för kapitalförvaltningen regleras i en av stiftsfullmäktige fastställd placeringspolicy. Gällande policy antogs under år 2014 och innehåller bland annat etiska kriterier för placeringsval, avkastningsmål samt regler för portföljsammansättning anpassade efter nationella nivåns riktlinjer.

Vidare finns ett kapitalförvaltningsråd inrättat bestående av två stiftsstyrelseledamöter, ansvarig ekonom, en av stiftets jurister samt en extern finansiell rådgivare.

Vid utgången av 2017 hade stiftets långfristiga värdepappersinnehav ett marknadsvärde om 19 277 tkr (18 256 tkr) och marknadsvärdet på de kortfristiga placeringarna uppgick till 0 tkr (8 984 tkr), totalt 19 277 tkr (27 240 tkr).

Långfristiga fordringar

Under 2014 investerade stiftet 25 mkr i en kapitalförsäkring. Kapitalförsäkringen innebär inget eget innehav av värdepapper för stiftet och har därför omklassificerats 2015. Kapitalförsäkringen har värderats till anskaffningsvärde med avtalad löptid till 2024-07-01. Vid utgången av 2017 uppgick kapitalförsäkringens beräknade försäkringskapital till 29 508 tkr (28 465 tkr) innebärande en orealiserad värdeförändring uppgående till 4 508 tkr (3 465 tkr).

Framtida utveckling

tkr	Plan 2020	Plan 2019	Beslutat för 2018	Utfall 2017	Förändr mellan 2018 med 2017 (%)
Kyrkoavgift	56 982	56 896	57 713	55 134	4,7

Miljöinformation

Stiftet bedriver ingen enligt miljöbalken tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet.

Förvaltade stiftelser

Stiftet förvaltar 4 (5) stiftelser med totalt utgående eget kapital om 12,7 mkr (13,4 mkr).

Eget kapital

Stiftet ska lämna en specifikation som ska visa dels räkenskapsårets förändringar i varje post i eget kapital och räkenskapsårets resultat. Följande uppgifter skall, i förekommande fall, framgå; effekter av retroaktiv tillämpning och rättelser av fel enligt K3 kapitel 10, förändringar i redovisade värden på tillgångar och skulder samt omföringar mellan poster inom eget kapital.

	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Eget kapital 2016-12-31	120 979	1 963	122 942
Omföring av föregående års resultat	1 963	-1 963	
Årets resultat		-559	-559
Eget kapital 2017-12-31	122 942	-559	122 383

Resultaträkning

	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1		
Kyrkoavgift		55 134	53 171
Erhållen inomkyrklig utjämning	2	46 838	46 173
Erhållna gåvor	3	33	63
Erhållna bidrag	4	2 250	1 223
Nettoomsättning	5	8 070	7 531
Övriga verksamhetsintäkter		106	-
Summa verksamhetens intäkter		112 431	108 161
Verksamhetens kostnader			
Lämnad inomkyrklig utjämning	2	-45 238	-42 667
Övriga externa kostnader	6, 7	-28 064	-28 012
Personalkostnader	8	-39 874	-36 165
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar	9, 10	-1 458	-1 200
Summa verksamhetens kostnader		-114 634	-108 044
Verksamhetens resultat		-2 203	117
Resultat från finansiella investeringar	11		
Resultat från finansiella anläggningstillgångar		1 394	1 612
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		266	247
Räntekostnader och liknande resultatposter		-16	-13
Summa resultat från finansiella investeringar		1 644	1 846
Resultat efter finansiella poster		-559	1 963
Årets resultat		-559	1 963

Balansräkning

Tillgångar	Not	2017-12-31	2016-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	9	7 326	8 221
Inventarier, verktyg och installationer	10	1 884	2 385
		9 210	10 606
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	12	19 277	18 256
Långfristiga fordringar	13	25 000	25 000
		44 277	43 256
Summa anläggningstillgångar		53 487	53 862
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		3 514	3 074
Övriga fordringar		3 790	6 039
Skattefordran		-	72
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	3 121	2 213
		10 425	11 398
Kortfristiga placeringar	12	-	8 984
Kassa och bank	15	79 245	69 495
Summa omsättningstillgångar		89 670	89 877
Summa tillgångar		143 157	143 739
Eget kapital & skulder			
Eget kapital			
Balanserat resultat		122 942	120 979
Årets resultat		-559	1 963
Summa eget kapital		122 383	122 942
Avsättningar			
Avsättningar	16	1 779	1 407
Summa avsättningar		1 779	1 407
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 696	3 687
Skatteskuld		27	-
Övriga skulder		4 995	3 341
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	10 277	12 362
Summa kortfristiga skulder		18 995	19 390
Summa eget kapital & skulder		143 157	143 739

Kassaflödesanalys

	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	-559	1 963
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar	684	-700
Ökning/minskning av avsättningar	372	-118
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-16	1 517
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet	481	2 662
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital		
Minskning/ökning av kortfristiga fordringar	973	-3 932
Minskning av kortfristiga skulder	-395	-2 052
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 059	-3 322
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-62	-4 848
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	106	-
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-353	-367
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	9 000	35 360
Kassaflöde från investeringsverksamheten	8 691	30 145
Årets kassaflöde	9 750	26 823
Likvida medel vid årets början	69 495	42 672
Likvida medel vid årets slut	79 245	69 495

Noter

Not 1

Redovisningsprinciper

Redovisnings- och värderingsprinciper

Stiftets årsredovisning har upprättats enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Svenska Kyrkans Redovisningskommitté (KRED). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år, om inget annat anges.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning. Som för egen räkning inkluderas även medel där avsikten är att de helt eller delvis ska fördelas till andra juridiska personer men där fördelningen grundas på beslut inom stiftet.

Kyrkoavgift

Svenska kyrkans huvudintäkt utgörs av kyrkoavgiften. I enlighet med lag om avgift till registrerat trosamfund får Svenska kyrkan hjälp med uppbörd, taxering och indrivning av kyrkoavgiftsmedlen. Det slutliga utfallet av kyrkans avgiftsunderlag erhålls först två år efter avgiftsgrundande år och därför är Svenska kyrkan berättigad att uppbära ett förskott från staten, fördelat med en tolfedel per månad. Samtidigt med utbetalningen av förskottet erhålls en avräkning av det slutliga avgiftsunderlaget två år tillbaka. Kyrkoavgiften intäktsredovisas i takt med utbetalningarna från staten.

Erhållen inomkyrklig utjämning

Inom Svenska kyrkan finns ett utjämningsystem där Svenska kyrkans nationella nivå omfördelar medel mellan trossamfundets organisatoriska delar. Inom ramen för utjämningsystemet tilldelas stiftens årligen medel för viss basverksamhet inom stiftet (stiftsbidrag). Det beslutade stiftsbidraget kan erhållas dels via utbetalning från nationella nivån, dels i form av så kallad särskild utjämningsavgift från de stiftsvis förvaltade prästlönetillgångarna. Stiftsbidrag och särskild utjämningsavgift intäktsförs det år det avser.

Utöver den utjämning som regleras inom ramen för kyrkoordningen kan Svenska kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet, besluta om att av nationella nivåns kapital fördela medel till regional och lokal nivå. Besluten är vanligtvis förknippade med villkor. Intäktsredovisningen sker då enligt de generella principerna för bidrag i K3, se nedan.

Erhållna gåvor, bidrag och offentliga bidrag

Erhållna gåvor redovisas som intäkt i den period de mottagits. Bidrag intäktsredovisas efter hand som villkor som är förknippade med bidragen uppfylls. Bidrag till anläggningstillgångar har reducerat anskaffningsvärdet på anläggningstillgångarna.

Nettoomsättning

Intäkt av varor och tjänster redovisas normalt vid försäljningstillfället.

Lämnad inomkyrklig utjämning och lämnade övriga bidrag

Stiftet utgör en länk i det inomkyrkliga utjämnings-systemet som beskrivs under *Erhållen inomkyrklig utjämning*. Såväl lämnad inomkyrklig utjämning som övriga lämnade bidrag skuldförs normalt när beslut om bidraget fattas såvida det inte framgår av beslutet att bidraget skall finansieras med kommande års intäkter. I det senare fallet skuldförs bidraget först under det finansieringsår som anges i beslutet. Beslutade, ej skuldförda, bidrag redovisas som eventalförpliktelse.

Leasing

All leasing, både när stiftet är leasetagare och lease-givare, redovisas som operationell leasing, dvs. leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som intäkt/kostnad linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Ersättning till anställda

Löpande ersättning till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificeras som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

Stiftens inskränkta skattskyldighet regleras i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

I den mån stiftet bedriver näringsverksamhet är huvudregeln att näringsverksamheten är skattepliktig. Näringsverksamhet kan undantas från skatteplikt om den har en naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet eller är hävdvunnen finansieringskälla. Även normalt sett skattepliktig

näringsverksamhet kan i vissa fall undantas från beskattning om huvudsaklighetsprincipen är tillämplig.

Vid fastighetsinnehav kan fastighetsinkomsten undantas från beskattning om fastigheten till mer än 50 procent används för att främja det allmännyttiga ändamålet alternativt att hyresinkomsterna har en naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet.

Stiften är befriade från inkomstskatt i sin ideella verksamhet eftersom den uppfyller kraven som samhällsnyttig enligt skattelagstiftningen.

Materiella anläggningstillgångar

I stiftet finns materiella anläggningstillgångar redovisade enligt två olika definitioner i K3:

Som grundregel gäller att en materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång som innehas för att bedriva näringsverksamhet (ge ekonomiska fördelar/kassaflöde).

För ideell sektor gäller att materiell anläggningstillgång också omfattar fysisk tillgång som innehas för det ideella ändamålet även om grundregeln inte är uppfylld.

De flesta anläggningstillgångar har klassificerats utifrån den senare regeln då stiftets ändamål är religiös verksamhet.

Nedskrivningsprövning sker alltid för sådana inventarier som inte längre uppfyller något av kraven ovan för att definieras som materiella anläggningstillgångar.

Inventarier med ett anskaffningsvärde under 50 procent av prisbasbeloppet (kontorsmöbler undantagna) har utifrån väsentlighetsbedömning redovisats som kostnad.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Bidrag och offentliga bidrag som avser förvärv av materiell anläggningstillgång reducerar tillgångens anskaffningsvärde.

En materiell anläggningstillgång som har betydande komponenter där skillnaden i förbrukning förväntas vara väsentlig, redovisas och skrivs av som separata enheter utifrån varje komponents nyttjandeperiod.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponentens bokförda värde och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en materiell anläggningstillgång redovisas som *Övriga verksamhetsintäkter* respektive *Övriga verksamhetskostnader*.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsperiod används.

Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	10 år
Bilar.....	3 år
Övriga inventarier, installationer och verktyg	3-5 år

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en materiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras.

Materiella anläggningstillgångar skrivs ned enligt två huvudmetoder beroende på grunden för klassificering som materiell anläggningstillgång. Materiella anläggningstillgångar som används för att ge ekonomiska fördelar/kassaflöde skrivs ned enligt reglerna i K3 kapitel 27. De materiella anläggningstillgångar som innehas för det ideella ändamålet skrivs ned enligt kapitel 37 där det finns en grund- och en förenklingregel. Tillämpad metod för nedskrivningar beskrivs i tilläggsupplysning i förekommande fall.

Finansiella instrument

Finansiella instrument redovisas i enlighet med reglerna i K3, kapitel 11, vilket innebär att värderingen sker utifrån anskaffningsvärdet.

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, långfristiga fordringar, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när stiftet blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella instrument tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och stiftet har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelse har reglerats eller på annat sätt upphört.

Nedskrivningsprövning av finansiella anläggningstillgångar

När det finns en indikation på att en finansiell anläggningstillgångs värde har minskat, görs en prövning av nedskrivningsbehov. För tillgångar som tidigare skrivits ned görs per varje balansdag en prövning av om återföring bör göras. Tillämpad metod för nedskrivningar beskrivs i tilläggsupplysning i förekommande fall.

Långfristiga värdepappersinnehav -portföljvärdering

Stiftet har definierat en värdepappersportfölj. Portföljen ingår i posten långfristiga värdepappersinnehav i balansräkningen. För de instrument som ingår tillämpas värderingsprincipen på portföljen som helhet. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas realiserade förluster mot realiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar

Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar

Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Låneskulder och leverantörsskulder

Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall

infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar stiftets in- och utbetalningar uppdelade på den löpande verksamheten, investeringsverksamheten eller finansieringsverksamheten. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificerar stiftet, förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.

Eventualförpliktelse

En eventualförpliktelse är:

- en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra framtids händelser som inte ligger inom stiftets kontroll, inträffat eller uteblir eller

- en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser är en sammanfattande beteckning på sådana garantier, ekonomiska åtaganden och eventuella förpliktelser som inte tas upp i balansräkningen.

Eventualtillgång

En eventualtillgång är en möjlig tillgång till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast bekräftas av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte ligger inom stiftets kontroll, inträffar eller uteblir.

Not 2**Erhållen och lämnad inomkyrklig utjämning**

	2017	2016
Erhållen inomkyrklig utjämning		
Särskild utjämningsavgift	20 000	19 500
Stiftsbidrag	19 704	20 130
Övriga inomkyrkliga bidrag	7 098	6 543
	46 838	46 173
Lämnad inomkyrklig utjämning		
Bidrag till församlingar i gles- och landsbygd	21 576	21 576
Kyrkobyggnadsbidrag	2 437	4 747
Bidrag till sjukhuskyrka	1 900	1 546
Bidrag till turistkyrka	860	746
Bidrag till konfirmationsverksamhet	1 116	1 131
Bidrag till universitet- och högskola	638	536
Bidrag till fängelsekyrka	759	874
Bidrag till flykting- och asylverksamhet	5 722	4 743
Bidrag till domkyrkoverksamhet	620	623
Bidrag till övrig församlingsverksamhet	5 356	2 325
Övriga inomkyrkliga bidrag	4 254	3 790
	45 238	42 667

Not 3**Erhållna gåvor**

	2017	2016
Stiftskollekter till egen verksamhet	33	63
	33	63

Not 4**Erhållna bidrag**

	2017	2016
Kyrkoantikvarisk ersättning, KAE	1 528	1 095
Bidrag från samiska missionen	158	128
Övriga bidrag	564	-
	2 250	1 223

Not 5**Nettoomsättning**

	2017	2016
Förvaltningsuppdrag	6 875	6 367
Deltagaravgifter	1 100	1 090
Övrigt	95	74
	8 070	7 531

Not 6**Arvode och kostnadsersättning till revisorer**

	2017	2016
Kvalificerade revisorer		
PwC		
Revisionsuppdrag	194	202
Skatterådgivning	-	31
Övriga tjänster	63	45
Övriga valda revisorer		
Revisionsuppdrag	84	80
	341	358

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på stiftets revisorer att utföra, rådgivning eller annat som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter samt verksamhetsrevision och granskning av kollektträksamheterna enligt kyrkoordningen. Allt annat är uppdrag.

Not 7**Operationella leasingavtal**

	2017	2016
Framtida minimileaseavgifter som skall erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal		
Förfaller till betalning inom ett år	2 302	2 412
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	9 569	8 786
Förfaller till betalning senare än fem år	2 562	4 294
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	2 515	2 408

Den operationella leasingen utgörs i allt väsentligt av hyrda inventarier och lokaler. Avtalet om hyra av lokalerna för stiftskansliet löper fram till 31 december 2023. Storleken på de framtida leasingavgifterna redovisas till nominellt belopp. Variabla avgifter förekommer inte. Inventarier leasas på fyra respektive fem år med möjlighet till utköp.

Not 8

Personal

	2017	2016
Medelantalet anställda		
Kvinnor	33	33
Män	19	16
Totalt medelantal anställda	52	49

I medelantalet anställda ingår inte anställda som uppburit ersättning som understiger ett halvt prisbasbelopp 22 400 kr (22 150 kr). Detta har gjorts med stöd av BFNAR 2006:11. I uppgiften medelantal anställda ingår den personal som arbetar åt Egendomsförvaltningen, 7 (8). Även uppgifterna avseende löner anställda, pensionskostnader samt andra sociala avgifter enligt lag och avtal inkluderar denna personal.

	2017	2016
Könsfördelningen i stiftsstyrelsen och bland ledande befattningshavare		
<i>Ledamöter i stiftsstyrelsen</i>		
Kvinnor	7	7
Män	4	4
Totalt	11	11
<i>Ledande befattningshavare</i>		
Kvinnor	1	1
Totalt	1	1

	2017	2016
Löner, arvoden och andra ersättningar		
Ledamöter i stiftsstyrelsen samt biskop	1 322	1 413
Anställda	23 147	21 434
	24 469	22 847

Arvoden till förtroendevalda i stiftsfullmäktige, stiftsstyrelse med flera organ redovisas i resultaträkningen på raden *Personalkostnader*.

	2017	2016
Ersättning till stiftsstyrelsens ordförande		
Till ordförande i stiftsstyrelsen tillika stiftets biskop har löner, arvoden och andra ersättningar utgått med	1 005	986

	2017	2016
Pensionskostnader och andra sociala avgifter		
Pensionskostnader exkl. särskild löneskatt	2 574	1 604
Andra sociala avgifter enligt lag och avtal	8 977	7 770
	11 551	9 374

Stiftet har inga övriga utfästelser om pensioner eller avgångsvederlag till personer i ledande ställning.

Not 9

Byggnader och mark

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärde	9 488	5 320
Inköp	54	4 168
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	9 542	9 488
Ingående avskrivningar	-1 267	-532
Årets avskrivningar	-949	-735
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 216	-1 267
Utgående redovisat värde	7 326	8 221

Not 10

Inventarier, verktyg och installationer

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående anskaffningsvärden	4 622	3 942
Inköp	8	680
Försäljningar och utrangeringar	-700	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 930	4 622
Ingående avskrivningar	-2 237	-1 772
Försäljningar och utrangeringar	700	-
Årets avskrivningar	-509	-465
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 046	-2 237
Utgående bokfört värde	1 884	2 385

Not 11**Resultat från finansiella investeringar**

	2017	2016
Resultat från finansiella anläggningstillgångar		
Räntor	25	658
Utdelning	685	571
Realisationsresultat vid försäljning	-90	-1 517
Återföring av nedskrivning	774	1 900
	1 394	1 612
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		
Räntor	266	247
	266	247

Not 12

Värdepappersinnehav

	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Marknadsvärde bokslutsdag
Noterade aktier och aktiefonder	18 665 (18 312)	19 277 (18 256)	19 277 (18 256)
Noterade räntebärande värdepapper	1 030 (1 030)	0 (0)	0 (0)
Summa	19 695 (19 342)	19 277 (18 256)	19 277 (18 256)
Kortfristiga placeringar			
Onoterade kortfristiga placeringar	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Övriga kortfristiga placeringar	0 (9 090)	0 (8 984)	0 (8 984)
Summa	0 (9 090)	0 (8 984)	0 (8 984)
Summa värdepappersinnehav	19 695 (28 432)	19 277 (27 240)	19 277 (27 240)

	2017-12-31	2016-12-31
Långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	19 342	64 942
Investeringar under året	353	367
Omklassificeringar	9 090	-9 090
Försäljning/avyttringar	-9 090	-36 877
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	19 695	19 342
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-1 086	-3 092
Årets förändringar		
Omklassificering	-106	106
Återföring nedskrivningar	774	1 900
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-418	-1 086
Utgående bokfört värde	19 277	18 256

Not 13

Långfristiga fordringar

	2017-12-31	2016-12-31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	25 000	25 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	25 000	25 000

Not 14

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2017-12-31	2016-12-31
Förutbetalda hyror	572	564
Försäkringspremier	18	-
Upplupen Kyrkoantikvarisk ersättning	1 538	1 095
Upplupna ränteintäkter	265	243
Upplupna förvaltningsintäkter	329	-
Övriga poster	399	311
	3 121	2 213

Not 15

Kassa och bank

Av behållningen på kassa och bank utgör 72 680 tkr (59 779 tkr) behållning på det sk kyrkkontot. Kyrkkontot utgör i juridisk mening en fordran på Svenska kyrkans nationella nivå. De regelverk som styr kyrkkontot är dock av en sådan karaktär att fordran i redovisningssammanhang ses som ett ordinärt banktillgodohavande.

Not 16

Avsättningar

	2017-12-31	2016-12-31
Förmånsbestämd tjänstepension		
Nya avsättningar	1 779	1 407
Avsättning vid årets början	1 407	1 525
Ianspråktaget belopp	-1 069	-753
Återfört outnyttjat belopp	-338	-772
Avsättning vid årets slut	1 779	1 407

Enligt kyrkans tjänstepensionsavtal har anställda med en månadslön överstigande cirka 38,4 tkr (2017) under vissa förutsättningar rätt till förmånsbestämd tjänstepension. Försäkring av intjänad pensionsrätt sker året efter inkomståret. Vid upprättande av denna årsredovisning är premiekostnaden inte känd för inkomståret 2017 varför den förmånsbestämda tjänstepensionen redovisas som en avsättning. Även särskild löneskatt ingår i beloppet.

Not 17

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017-12-31	2016-12-31
Upplupna löner	602	636
Upplupna semesterlöner	2 438	2 201
Upplupna sociala avgifter	847	797
Upplupna kyrkobyggnadsbidrag	4 082	7 196
Upplupna övriga bidrag till församlingar/pastorat	1 325	701
Övriga poster	983	831
	10 277	12 362

Not 18

Eventualförpliktelser

	2017	2016
I budgeten beslutade bidrag till utomstående	41 436	44 837

Not 19

Eventualtillgångar

	2017	2016
Kyrkostyrelsen har under 2017 beslutat om ramarna för bland annat stiftsbidrag och kyrko- underhållsbidrag till Härnösands stift för 2018	41 650	39 670

Härnösands stift
Årsredovisning för 2017

Härnösand 2018-04-27

Eva Nordung Byström
Biskop, stiftsstyrelsens ordförande

Christina Andersson

Marianne Eriksson

Camilla Ersson

Ingrid Flodin

Christer Gelfgren

Leif Grip

Leif Nilsson

Kenneth Norberg

Gudrun Olsson

Birgitta Sedin

Vår revisionsberättelse har lämnats 2018-04-27 Jan Vestin
Auktoriserad revisor

Per-Eric Larsson

Rolf Larsson

Martin Nilsson

Sverker Ågren

Härnösands stift
Postadress: Box 94, 871 22 Härnösand
www.svenskakyrkan.se/harnosandsstift

Svenska kyrkan
HÄRNÖSANDS STIFT